UNDEB ABERYSTWYTH CANLLAW'R ETHOLIADAU

Gwanwyn 2026, Cyngor i Staff y Brifysgol

Ar ben y sefyllfa sydd ohoni, rydym yn deall bod darlithwyr a staff y gwasanaethau proffesiynol yn brysur iawn. Gallai gorfod ystyried sut mae etholiad undeb myfyrwyr yn cael ei gynnal ddod ar draws yn ormod.

Fodd bynnag, mae'r canllaw bach hwn yn trin â rhai o'r pryderon a chwestiynau mwyaf cyffredin a godir gan staff yn ogystal â chrynodeb o'n etholiadau a'r prosesau cysylltiedig.

PAM FOD UNDEB Y MYFYRWYR YN CYNNAL ETHOLIADAU?

Mae ein hetholiadau yn broses hollbwysig sy'n cynnig y cyfle i fyfyrwyr benderfynu pwy sy'n eu cynrychioli.

Fel sefydliad elusennol, mae'r etholiadau yn gyfle i ni hyrwyddo ein gwaith presennol i'r corff myfyrwyr ehangach, tra'n gadael i'n myfyrwyr lywio trywydd ei waith. O dan y Ddeddf Addysg 1994, mae rhaid i rolau penodol gael eu hethol trwy etholiad ar draws y campws.

Mae Etholiadau'r Gwanwyn yn ethol Swyddogion Sabothol bob blwyddyn i gynrychioli anghenion a barn fyfyrwyr Prifysgol Aberystwyth.

Bydd yr unigolion hyn yn mynychu pwyllgorau allweddol, cwrdd â staff ar draws y sefydliad, ac yn cael eu holi'n aml ynglŷn â barn a meddyliau'r corff myfyrwyr. Dim ond un enghraifft o pam ei bod hi'n hollbwysig bod myfyrwyr yn pleidleisio.

PRYD Y CYNHELIR ETHOLIADAU'R GWANWYN?

Daw y cyfnod sefyll i ben ar 23ain Chwefror, ac wedyn y cynhelir y cyfnod pleidleisio 16-20 Mawrth.

Os bydd rolau gwag, rydym hefyd yn cynnal is-etholiadau ddiwedd Hydref/Tachwedd.

PA ROLAU FYDD YN YR ETHOLIADAU?

I'w hethol mae 4 rôl Swyddog Llawn Amser a 15 rôl Swyddog Gwirfoddol.

Ar wahân i'r Swyddogion Gwirfoddol, sy'n cymryd eu rolau yn ystod eu hastudiaethau, mae'r 4 Swyddog Llawn Amser yn rôl etholedig a chyflogedig dros un flwyddyn heb astudio.

Mewn cyfanswm, mae gennym 14 rôl Swyddog Gwirfoddol y mae'r rhan fwyaf yn cynrychioli grwpiau myfyrwyr penodol, ar sail ryddid, diddordeb neu gyfadran.

Y rolau Llawn Amser yw:

- Y Llywydd Llesiant a Rhyddid
- Y Llywydd Academaidd
- Y Llywydd Cyfleoedd
- Llywydd UMCA

Cyfadran y Gwyddorau Swyddogion:

- Swyddog yr iaith Gymraeg
- Swyddog yr amgylchedd a chynaladwyedd
- Cadeirydd yr undeb
- Swyddog y myfyrwyr lhdtc+
- Swyddog Myfyrwyr Traws ac o Rywedd Anghydffurfiol
- Swyddog y menywod
- Swyddog y myfyrwyr anabl
- Swyddog y myfyrwyr Duon, Asiaidd a Lleiafrifoedd ethnig
- Swyddog y myfyrwyr rhyngwladol
- Swyddog myfyrwyr annibynnol
- Swyddog y myfyrwyr hŷn
- Swyddog y myfyrwyr ôl-raddedig
- Cyfadran y Dyniaethau Swyddogion
- Cyfadran y Gwyddorau Swyddogion

Ceir mwy o wybodaeth am bob rôl ar ein gwefan.

PWY ALL SEFYLL MEWN ETHOLIAD?

Gall pob myfyriwr cofrestredig sefyll yn yr etholiadau gan gynnwys Myfyrwyr Rhyngwladol. Ni all Ymchwilwyr Ôl-raddedig sydd mewn cyfnod 'ysgrifennu' neu ailgyflwyno sefyll gan nad ydynt yn cael eu hystyried yn fyfyrwyr cofrestredig gan y Brifysgol.

OES RHEOLAU ARBENNIG MAE RHAID I FI EU HYSTYRIED FEL AELOD STAFF?

Mae yna nifer o reolau sy’n rheoli’r etholiadau gan ddod i ddwy egwyddor sylfaenol sy’n hanfodol i ymgeiswyr...

Yn gyntaf, cyfle cyfartal, eu bod nhw ond yn ymgyrchu ar lefel sy’n gyfartal i bawb;

Yn ail, eu bod yn parchu pob myfyriwr, ymgeisydd ac aelod staff.

Rydym bob tro yn awgrymu i chi gadw’r egwyddorion hon mewn cof pan yn trin cwestiwn ynghylch yr etholiadau. Gellir darllen rheolau’r etholiadau mewn manylder ar ein gwefan.

ALLAF ANNOG MYFYRWYR I SEFYLL YN YR ETHOLIADAU?

Gallwch. Efallai mai annog myfyriwr fydd yr hwb i’w hyder i sefyll yn yr etholiadau. I hwyluso hyn, mae gennym y broses “Enwebu Myfyriwr” i fyfyrwyr a staff enwebu myfyrwyr (yn ddienw os oes eisiau) i sefyll am rôl. Gan amlaf, rydym yn gweld y system hon yn rhoi’r hyder sydd angen i fyfyriwr fynd ati a sefyll!

ALLAF HELPU YMGYRCH MYFYRIWR YN YR ETHOLIADAU?

Ni chaniateir i staff y Brifysgol na staff yr Undeb gymryd rhan mewn unrhyw ymgyrch a'i weithgareddau gan gynnwys helpu myfyrwyr ddrafftio eu proffil ymgeisydd. Caniateir i Staff Myfyrwyr wneud hyn, ond yn eu hamser eu hun ac nid tra eu bod mewn oriau gwaith taledig na thrwy gyfleoedd sydd ond ar gael iddynt oherwydd eu rôl.

ALLAF ANNOG I FYFYRIWR BLEIDLEISO?

Gallwch, ond eich bod yn annog iddynt fwrw pleidlais yn gyffredinol. Ni chaniateir i Staff y Brifysgol ac Undeb y Myfyrwyr annog myfyrwyr i bleidleisio dros ymgeisydd penodol. Os bydd yn digwydd, gall hyn achosi i'r ymgeisydd dan sylw gael ei wahardd.

ALLAF GEFNOGI YMGEISWYR?

Ni chaniateir i Staff y Brifysgol ac Undeb y Myfyrwyr gymryd rhan mewn unrhyw weithgaredd ymgyrchu gan gynnwys ysgrifennu maniffesto. Caniateir i Staff Myfyrwyr wneud hyn, ond yn eu hamser eu hun ac nid tra eu bod mewn oriau gwaith taledig na thrwy gyfleoedd sydd ond ar gael iddynt oherwydd eu rôl.

SUT MAE MYFYRWYR YN BWRW PLEIDLAIS YN YR ETHOLIADAU?

'Pleidlais Amgen' yw ein system etholiadol i benderfynu ein hetholiadau. Mae hyn yn galluogi i fyfyrwyr nodi eu dewis yn hytrach nag un bleidlais yn unig. Cynhelir pleidleisio trwy wefan yr UM.

Os ydych chi'n ymwybodol o fyfyrwyr sydd am bleidleisio ond yn cael problemau pleidleisio, cyfeiriwch nhw atom trwy undeb.etholiadau@aber.ac.uk

BLE ALL YMGEISWYR YMGYRCH?

Mae'n hanfodol bod myfyrwyr yn cydymffurfio â'r cyfyngiadau cyfreithiol pan yn ymgyrchu.

Yn fras, mae ganddoch chi hawl i ymgyrchu yn y rhan fwyaf o lefydd yn adeilad yr UM, heb law am y Siop a'r Swyddfeydd. Ceir gosod posteri unrhyw le yn yr adeilad heblaw am ddrysau swyddfeydd, ffenestri, a waliau'r Cwtsh (y bar). Ni ddylai ymgyrchwyr ddefnyddio selotep i osod eu posteri.

Mewn adeiladau ar wahân i Undeb y Myfyrwyr, gall myfyrwyr ddefnyddio hysbysfyrddau adrannau i hyrwyddo eu hymgyrch cyhyd â'u bod wedi cael caniatâd gan yr awdurdod perthnasol.

Gellir rhoi baneri i fyny mewn llefydd cyhoeddus oni bai nad ydynt yn risg diogelwch neu'n rhwystro pobl rhag mynd a dod. Os byddwch chi'n gweld unrhyw ddeunydd hyrwyddo y dylid cael gwared ohonynt am ryw reswm, rhowch wybod i undeb.etholiadau@aber.ac.uk neu Dderbynfa'r UM. Byddwn wedyn yn gwneud ymdrech i'w dynnu.

PA GEFNOGAETH FYDD YMGEISWYR YN EI CHAEL ODDI UNDEB Y MYFYRWYR?

Bydd ymgeiswyr yn cael hyfforddiant ar yr etholiadau a'r rheolau a'r prosesau cysylltiedig. Rhoddir hefyd cyllid cyfyngedig i dalu am gostau ymgyrchu i bob ymgeisydd. Mae Tîm yr Etholiadau ar gael trwy gydol y cyfnodau sefyll ac ymgyrchu i ateb unrhyw gwestiynau fydd gan fyfyrwyr neu ymgeiswyr.

Gall pob ymgeisydd hefyd fynd at ein Ymgynghorydd Myfyrwyr hyfforddedig sydd ar gael trwy union.advice@aber.ac.uk

PRYD BYDD YMGEISWYR YN CYMRYD EU ROLAU?

Bydd pob ymgeisydd yn cychwyn eu blwyddyn yn swyddogol ar y 1af o fis Gorffennaf, fodd bynnag, bydd hyfforddiant o flaen llaw.

BETH GALLAF EI WNEUD OS OES GENNYF GWESTIYNAU?

Os oes gennych chi unrhyw gwestiynau pellach, cysylltwch â Thîm yr Etholiadau trwy undeb.etholiadau@aber.ac.uk neu ellir cysylltu â'r Dirprwy Swyddog Dychwelyd yn uniongyrchol trwy jaw151@aber.ac.uk.